

SABADELLENCES

Orfeó de Sabadell: cent anys cantant

Lluís Subirana

Segons consta a l'arxiu de l'entitat l'Orfeó de Sabadell va ser fundat l'any 1904 pels joves Joan Colomer, Jaume Ribera, Joaquim Bartrons i el mestre Josep Planas Argemí.

Els fundadors de l'Orfeó de Sabadell

Va ser la primera entitat artística i musical de Sabadell identificada plenament amb els ideals que configuraven els primers grans orfeons de Catalunya. Va fer la seva primera actuació el 8 de desembre de 1904. Des d'aleshores, la seva activitat ha estat constant, participant en actes ciutadans i oferint periòdicament concerts dedicats als seus socis protectors. Cal destacar la tasca inicial i de consolidació del mestre Josep Planas, que va dirigir l'Orfeó des del 1904 fins el 1948.

Josep Planas i Argemí

El 29 d'octubre de 1905 es va estrenar l'*Himne de l'Orfeó* amb música del mestre Planas sobre una poesia de Domènec Saló. La senyera va ser dibuixada pels alumnes de l'Escola Industrial i teixida a Sabadell. El 4 de juliol de 1908 es va estrenar el *Cant a la Senyera* lletra de la poetessa Agnès Armengol i música del mestre Planas. L'endemà, a Montserrat, es va beneir la senyera que va ser apadrinada per la poetessa i pel senyor Enric Turull i Comadran.

Del 1905 al 1929 van ser uns anys de molta activitat celebrant-se nombroses actuacions i excursions, moltes fora de

SABADELLENCES

Catalunya. En la celebració del 25 aniversari es va interpretar el poema *Gal·lia*, de Gounod, estrena a l'estat espanyol.

Després de la guerra són prou conegudes les circumstàncies adverses que les entitats culturals van haver d'afrontar per sobreviure. Això va fer que el 1940, per evitar la seva desaparició, l'Orfeó de Sabadell ingressés a l'Obra de Educació y Descanso.

L'any 1948, degut al delicat estat de salut del mestre Planas, es va fer càrrec de la direcció el mestre Adolf Cabané, que hi va donar una nova embranzida i va fundar la secció infantil. L'etapa del mestre Cabané es va fer extensiva fins el 1975. De les moltes actuacions d'aquest període podem esmentar la que es va fer al Palau de la Música Catalana i l'Aplec de Senyeres amb motiu del 50 aniversari de l'Orfeó.

Del 1975 al 1977 es va fer càrrec de la direcció el mestre Francesc Olivella i Company i això va significar un procés d'obertura cap el moviment coral català.

Sota la batuta del mestre Edmon Colomer i Soler (1977-1980) i coincidint amb els actes commemoratius del Centenari de Sabadell Ciutat, es va interpretar *Fantasia Coral Opus 80*, de Beethoven i el *Glòria* de Francis Poulenc. I amb motiu del 75 aniversari de l'Orfeó, per primera vegada a tot l'estat la *Simfònica número 2 Cantata Simfònica Lovgesang*, de Mendelssohn.

A Edmon Colomer el va substituir el seu germà Jordi Colomer i Soler (1980-1982) i a aquest el mestre Josep Colomé i Somoza (1982-1989).

El 1984, en els actes de celebració del 80 aniversari, es va interpretar la *Missa de l'Orfandat*, de Mozart i al 1988 l'Orfeó va ser convidat a protagonitzar un concert al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat.

Cal esmentar, a més dels directors citats, els noms de Josep Olivella i Astals, Maria Teresa Boix i Assumpta Fontanals Aymerich amb una brillant trajectòria com a mestres auxiliars o de la Secció de Nois i Noies.

Del 1989 i fins al 2000, amb el mestre Gregorio Salvador Rodríguez Ruiz, l'Orfeó

emprèn una nova etapa amb la realització d'una sèrie de concerts i espectacles musicals de gran complexitat i que assoleixen un gran èxit i ressò mediàtic: *Cartulli Carmina* de Karl Orff, *Tríptic* de Rossini, *Stabat Mater* de Pergolesi, *Poema del Cante Jondo* de Lorca, *Rèquiem* de Mozart, *Stabat Mater* de Liszt, *Credo* de Vivaldi, *Beatus Vir* de Monteverdi, *Cantant amb Walt Disney*, *La Donzella* de l'Alberto Grau, entre d'altres. També cal esmentar la col·laboració dins el cicle "Concerts

Adolf Cabané i Pibernat

Un concert el 1978

La secció infantil
dirigida per
Maria teresa Boix

Tradicionals" amb l'Orquestra Simfònica del Vallès amb obres com *Rèquiem* de Faure, *Nanie* de Brahms i fragments del Rosamunde de Schubert, entre altres.

El setembre del 2000 es fa càrrec de la direcció Joan Martínez Colás. Sota la seva batuta s'han interpretat obres de Verdi a diferents localitats i *Carmina Burana*, amb la col·laboració de la Banda de Cerdanyola i la Coral Nova Egara de Terrassa.

Les corals joves de l'Orfeó són la Secció de Nois i Noies (infantil) i la Coral Efebus (juvenil), dirigits des de 1989 per Gemma Fernández i que despleguen també una gran activitat.

Si hem esmentat els directors que ha tingut l'Orfeó al llarg d'aquests cent anys també és just que recordem els noms dels que l'han presidit, amb l'imprescindible suport de les respectives juntes directives. Des de la fundació fins l'any 1936 van ser presidents el senyors Antoni Costa, Pau Colomer, Francesc Barata, Joan Brujas, Josep Maria Pujades, Modest Duran, Cassimir Lagarriga, Joan Farreras, Valentí Gorina, Joan Comas, Gabriel Cirera i Francesc Tiana. Durant la guerra, del 36 al 39, Joan B. Ruiz i Pere Payà. Durant la dictadura franquista, Joan Uyà, Santiago Figueras, Andreu Grau i Francesc Enrich. I ja en democràcia Antoni Sala, Lluís Subirana, Pau Vinyes, Alfredo Hernández i, des del 1988, Jesús Fernández.

Amb la impossibilitat que suposa anomenar, entre el miler d'orfeonistes que han format part de l'Orfeó aquests cent anys, els noms de persones significatives que han fet possible arribar fins aquí, cal esmentar, en nom de totes elles, a una molt especial. El senyor Jacint Barceló, Arxiver Honorari de l'Orfeó, persona entranyable, la tasca del qual és d'una gran magnitud que l'ha fet mereixedor del màxim reconeixement ciutadà: la Medalla de la Ciutat.

L'Orfeó de Sabadell ha estat honorat amb el Premi de Música de la Fundació Amics de les Arts i les Lletres de Sabadell, amb el Premi Paul Harris del Rotary Club i en ocasió d'aquest centenari, de la Medalla de la Ciutat.

Al llarg d'aquests cent anys l'Orfeó ha fet concerts arreu de Catalunya, així com a diversos punts de l'estat. També ha viatjat a França, Andorra, Bèlgica, Itàlia, on ha estat rebut pel Sant Pare, Hongria i Estats Units. Ha organitzat cursets de cant, audicions de reconeguts professionals, colònies infantils, excursions, conferències, intercanvis amb altres entitats corals, etc.

Tot i aquesta llarga i intensa activitat, l'Orfeó de Sabadell ha estat, i és encara, alguna cosa més que una entitat dedicada al foment del cant i la música. La seva trajectòria és un clar exponent del seu compromís amb la cultura i la societat sabadellenca. Només un idealisme altruista, una gran dosi de voluntat i sacrifici dels seus components pot fer que una entitat d'aquestes característiques, nascuda a primers del segle XX, pugui ser capaç de resistir i superar etapes de la nostra història tan difícils i controvertides com les que s'ha trobat pel camí: La Setmana Tràgica (1909), la Mancomunitat de Catalunya (1914), la Dictadura de Primo de Rivera

(1923), la República (1933), la Guerra Civil (1936) la llarga Dictadura del General Franco, la recuperació de les llibertats i la instauració de la democràcia i, finalment, el canvi de segle i de mil·lenni.

L'Orfeó de Sabadell ha estat la llar comuna on s'hi han fet noves amistats, on s'han format parelles que després s'han unit en matrimoni, on han coincidit diverses generacions: avis, pares, fills, on, en definitiva, s'ha fet ciutadania, sense cap tipus de distinció per raons de condició social o de tendències religioses. L'Orfeó de Sabadell ha estat un exemple d'aquest component ciutadà compromès, treballador, que estima el país, la seva llengua, la seva cultura, i que ha fet de Sabadell el que avui és, una de les ciutats més importants de Catalunya.

Els temps actuals són un repte per mantenir aquest esperit i aquest afany. L'esforç que requereix dedicar-se a aquest tipus d'activitats altruistes i culturals, cada vegada és més gran. Però, també, cada vegada més necessari per no ser engolits per la uniformitat i la globalització cultural que volen imposar les multinacionals del lleure i determinades ideologies.

Al llarg de l'any 2004 s'han anat celebrant un seguit d'actes per commemorar aquest centenari: concerts, conferències, exposicions, viatges, celebracions, etc. També s'ha editat un llibre que recull la història d'aquests cent anys de l'Orfeó de Sabadell, els fets i les actuacions més destacables, els principals protagonistes, directors, presidents, totes els membres de les diverses juntes, la relació de quasi 1.800 actuacions, totes les obres estrenades i els noms de més de 800 cantaires que han format part de l'Orfeó al llarg d'aquests cent anys. Per tot plegat cal celebrar amb orgull i satisfacció aquest primer Centenari de l'Orfeó de Sabadell. Com a merescut homenatge als milers de persones que l'han fet possible i, també, com a afirmació del compromís de seguir endavant, amb il·lusió i amb confiança en el futur.

L'Orfeó de Sabadell al complert el 2004